

τοῦ Βυζαντίου, τῆς Ἀλεξανδρείας. Τελευταῖον ὑπάρχει ἐπίσημος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀττικῆς ἐν ἔτει 309 πιστοποιήσις, καθ' ἣν οἱ κάτοικοι τῆς μικρᾶς ταύτης χώρας συνεποσοῦντο εἰς 21.000 πολιτῶν, 10.000 ξένων καὶ 400.000 δούλων. Ἄλλ' ἂν κατὰ τὰ γράμματα, τὰς τέχνας καὶ τὸ ἐμπόριον ἡ πόλις ἤρριζεν ἔτι μέχρι τινὸς πρὸς τοὺς παρελθόντας χρόνους τὸ πολιτικὸν αὐτῆς ἀξίωμα, κατὰ τὴν ὀρθοτάτην τοῦ Δημοχάρους παρατήρησιν, ἐξέλιπε παντάπασιν. Ἐπὶ μακρὸν ἡ πόλις ὑπετάσσετο ἀπροφασίστως εἰς τὸν Κάσσανδρον· ἅμα δὲ τῷ 312 ἐπλησίασεν ὁ τοῦ Ἀντιγόνου ἀνεψιὸς Πτολεμαῖος ἔσπευσεν ὁ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν ἰσχυρὸν τῆς Ἀσίας δυνάστην. Ἐπειτα, κατὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 311, προεκκηρύχθη ἡ τῶν ἑλληνίδων πόλεων αὐτονομία· καὶ ὁμοῦ δὲν ἐξεχώρησεν ἐκ Μουνιχίας ἡ μακεδονικὴ φρουρά. Κατὰ δὲ τὸν ἐν ἔτει 308 μεταξὺ τοῦ Πτολεμαίου τοῦ Λάγου καὶ Κασσάνδρου γενόμενον συμβιβασμὸν ἔμεινε πάλιν ὁ Κάσσανδρος ἀπόλυτος τῆς πόλεως κύριος, ὅτε αἰφνης μεγάλη ἐπῆλθεν ἐνταῦθα μεταβολή.

Ὁ Ἀντίγονος, ἅμα ἔμαθεν ὅτι ὁ Πτολεμαῖος, ἀφοῦ κατέλαβε πόλεις τινὰς τῆς Ἑλλάδος, ἀνεχώρησε καταλιπὼν τὰς λοιπὰς εἰς τὴν τοῦ Κασσάνδρου διακρίσιν, ἀπεφάσισε νὰ ἀναλάβῃ αὐτὸς τὸ ἔργον τῆς ἀπελευθερώσεως, δηλαδὴ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος κυριαρχίαν ἀντὶ τοῦ Κασσάνδρου καὶ τοῦ Πτολεμαίου. Ἐξαπέστειλε δ' ἐπὶ τούτῳ τὸν υἱὸν Δημήτριον, ἐκπλεύσαντα, ἐν ἔαρι τοῦ 307, πρὸ πάντων ἐπὶ τὰς Ἀθήνας μετὰ δυνάμεως ἰσχυρᾶς. Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου ἦτο βεβαίως ὁ λαμπρότατος τῶν διαδόχων τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ὁ πληρέστατος ἀντιπρόσωπος ὅλων τῶν ποικίλων στοιχείων διὰ τῆς συγκρούσεως τῶν ὁποίων νέος παρεσκευάζετο ἐν τῇ ἱστορικῇ κόσμῳ, ἡ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ βίου συγχώνεσις. Διότι εἶχεν ἅμα μὲν τὸ ἐρρωμένον τοῦ μακεδόνος στρατιώτου, ἅμα δὲ τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν χάριν τοῦ ἀττικοῦ Ἕλληνος, ἅμα δὲ τὴν ἀσωτίαν καὶ τὴν ἠδυπάθειαν τοῦ ἀσιανοῦ σατραπῆ, ὧν ἐνταῦθα φιλοκίνδυνος καὶ ἀστατος ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὁ μελετῶν τὸν βίον αὐτοῦ εὐρίσκει ἔκθαμβος ὅτι μέγαν σκοπὸν εἶχε τὸ ἀναρρίπτειν ἐκάστοτε τὸν κύβον μᾶλλον ἢ ὅτι ἀνέρριπτε τὸν κύβον πρὸς μέγαν τινὰ σκοπόν. «Ἦν δὲ καὶ κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος ἡρωικὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα, ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνουμένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρέπειαν κεκοσμημένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ θαυμάζειν καὶ παρακολουθεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις ἔνεκεν τῆς θεάς. Ἐπὶ δὲ τούτοις ὑπῆρχε καὶ τῇ ψυχῇ μετέωρος καὶ μεγαλοπρεπῆς καὶ καταφρονῶν οὐ τῶν πολλῶν μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων», λέγει περὶ αὐτοῦ ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης. Μίαν μόνον πόλιν δὲν κατεφρόνησε ποτέ, τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ὁποίας πάντοτε ἐθαύμασε καὶ ἠγάπησε τὸ ἐνδοξον παρελθόν, τὴν εὐφυΐαν, τὴν λεπτότητα, τὴν τέχνην, τὴν φιλοσοφίαν· καὶ πρὸς ἓνα μόνον πόθον παρέμεινε πιστός, τὸν πόθον τοῦ νὰ ἐλευθερώσῃ τὰς Ἀθήνας, νὰ ἀνακηρυχθῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων σωτὴρ, νὰ παρασταθῇ ὡς τοιοῦτος εἰς τὴν ἀγοράν, εἰς τὰς στοὰς τῆς περιφανοῦς πόλεως καὶ νὰ ἴδῃ τὸν δῆμον ἐκείνον ἐγκωμιάζοντα τὸ κάλλος αὐτοῦ, ἐπικροτοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ, εὐλογοῦντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ, στεφανοῦντα τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, Ὁ Ἀντίγονος ἦτο πολὺ θετικώτερος ἄνθρωπος· ὁ Ἀντίγονος ἤξευρεν ὅτι δὲν πρόκειται περὶ ἀπελευθερώσεως· ἤξευρεν ὅτι ὁ προκείμενος ἀγὼν ἐγένετο ἵνα ἀποφασισθῇ τίς θέλει ἄρξει τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἰδίως τῶν Ἀθηνῶν, αὐτὸς ἢ ὁ Κάσσανδρος. Γινώσκων ὁμοῦ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ υἱοῦ τὸν ὁποῖον ὑπερηγάπα, περιεποιεῖτο τὸ αἴσθημα ἐκεῖνο ὅσον ἔνεστι· καὶ ὅτε ἐν τῷ στρατιωτικῷ συμβουλίῳ τὸ ὁποῖον περὶ τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου συνεκροτήθη εἰς τῶν φίλων παρετήρησεν ὅτι, κυριεύσαντες τὰς